

Abelprisvinner 2011 John Willard Milnor

J.W.Milnor: On the total Curvature of Knots

Annals of Mathematics, Vol 52, no 2 (1950)

John Milnor fikk sitt første matematiske arbeid antatt for publikasjon i oktober 1949, kun 18 år gammel. Arbeidet dreide seg om “knutegeometri”. Den tyske matematikeren Werner Fenchel, ansatt ved universitetet i København, viste i 1929 at totalkrumningen til en lukket kurve i rommet alltid er minst 2π , et resultat som ble utvidet til å gjelde for vilkårlig dimensjon av polakken Karol Borsuk i 1949. Milnors resultat kombinerer Fenchel-Borsuk med knuteteori og sier at for en ikke-triviell knute, så er totalkrumningen minst 4π , dvs. minst to hele rotasjoner. Resultatet ble vist uavhengig, men omtrent samtidig, av ungarenen István Fáry og resultatet går nå under navnet Fáry-Milnors teorem.

Knuteteori

Knuteteori er en matematisk teori som beskriver knuter. Med en knute forstår vi en lukket kurve i rommet, så knuten har ingen åpne ender. Vi kan tegne en knute som en plan kurve, der vi i hvert kryss angir hvilken del av snoren som går over og hvilken som går under, slik som på figuren. Vi

Et eksempel på en knute

sier at to knuter er ekvivalente dersom vi kan bringe den ene over i den andre bare ved å dra og skyve på tauet, uten å kutte og skjøte. Den enkleste av alle knuter, sirkelen, kalles en uknute,

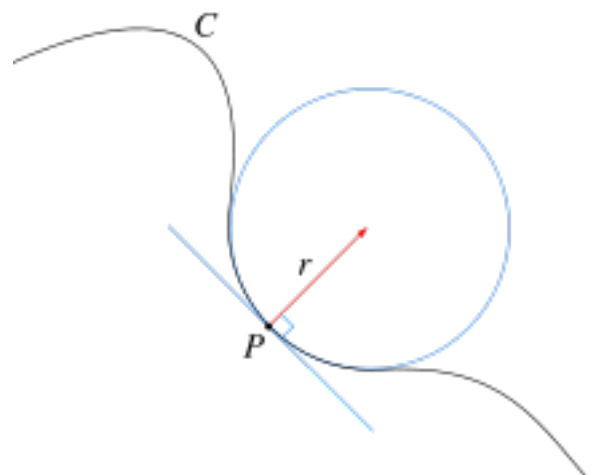

siden det ikke er en knute i vanlig forstand, men er en knute i matematisk forstand. Tegningen viser to utgaver av en uknute, den venstre er nokså åpenbart en uknute, men den til

høyre er også en uknute, begge de to krøllene lar seg rette ut uten å kutte tauet.

Krumning av kurver i rommet

Milnors 1949-avhandling dreier seg om krumning av knuter. Krumningen til en kurve er en størrelse vi angir i hvert eneste punkt på kurven og som sier noe om hvor buet kurven er i dette punktet. En rett linje har krumning 0 i alle punkter, mens en sirkel har konstant krumning gitt ved 1

delt med radius til sirkelen. Det betyr at en liten sirkel har stor krumning, og en stor sirkel har liten krumning. Den totale krumningen finner vi ved å summere krumningen i alle punkter på kurven. For en sirkel, med konstant krumning, får vi krumning multiplisert med lengden av sirkelen, dvs.

$$(1/R) \cdot 2\pi R = 2\pi$$

Dette stemmer godt overens med Fenchels resultat fra 1929, som sier at totalkrumningen er minst 2π , og at vi har likhet dersom kurven er plan konveks, slik som sirkelen vi har sett på.

kurven er plan konveks, slik som sirkelen vi har sett på.

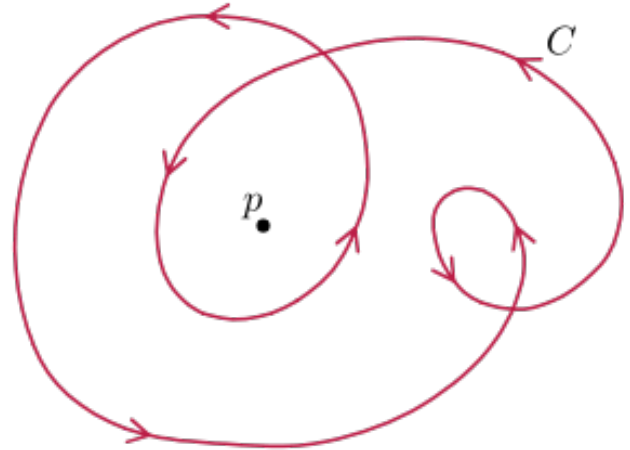
Fáry-Milnors teorem

Milnors ungdomsarbeid har i ettertid fått navnet Fáry-Milnors teorem. Grunnen til det doble navnet er at ungarenen István Fáry samtidig og uavhengig også beviste teoremet.

Fáry-Milnors resultat sier at dersom en knute ikke er en uknute, så må den totale krumningen være minst 4π . Vi må altså lede snora minst to ganger rundt for at det skal bli en ordentlig knute. Den enkleste ikke-trivielle knuten er det som kalles en vanlig knute, eller trefoil knot på engelsk. Det er realtvis lett å godta at denne knuten har krumning minst 4π , ved å følge kurven. Ser vi bort fra de områdene vi går over eller under så vil den plane projeksjonen av kurven ha totalkrumning 4π , eller to hele runder. I over- og undergangene vil vi i tillegg få litt krumning i retningen ut og inn av arket, så totalen vil bli 4π pluss det som kommer i tillegg i kryssene.

Det er verdt å merke seg at Fáry-Milnors resultat bare gir oss en logisk slutning den ene veien. Dersom vi har å gjøre med en ikke-triviell knute, så er krumningen mer enn 4π . Men det motsatte er ikke sant. Vi kan godt ha kurver med krumning langt over 4π som er uknuter, slik som på figuren.

Vakte oppsikt

Milnors resultat for knuter resultatet benytter seg av relativ enkel matematikk, men er gjort på en elegant måte. Det vakte selvfølgelig oppsikt at en 18 år gammel gutt kunne komme opp med et slikt resultat og at artikkelen hans i tillegg var velskrevet og modent formulert. Det hele bar bud om at et stort talent hadde presentert seg for det matematiske samfunnet.

